Gemeente Bergen op Zoom

RVB22-0044

Voorlegger Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Ontvlechting Theater de Maagd
Nummer voorstel	:	RVB22-0044
Datum voorstel	:	1 november 2022
Portefeuillehouder(s)	:	Mevrouw A.M. Demmers
Contactpersoon	:	De heer M. Akerboom
Afdeling	:	R&E/Werken & Recreëren
Contactpersoon Email	:	m.akerboom@bergenopzoom.nl
Contactpersoon Telefoon	:	0164-277000
Programmanummer en -naam	:	3. Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

Voorstel:

1. Onder voorbehoud van positief advies van de OR in te stemmen met de definitieve ontvlechting van Theater De Maagd uit de gemeentelijke organisatie per 1 januari 2023.
2. Het eenmalig ter beschikking stellen van een weerstandsvermogen aan Stichting Podiumkunsten Bergen op Zoom en omstreken van € 750.000 uit de algemene reserve.
3. De correctie op de dubbel geboekte overheadkosten ad € 133.000 toe te passen, omdat deze bezuiniging dubbel meegenomen is namelijk bij het uitgangsdocument BC Podiuminfrastructuur (programma 3) en bij bezuiniging personeel overhead (programma 1)
4. De begroting 2023 te wijzigen door het vaststellen van bijgevoegde begrotingswijziging.

Type voorstel:
☒ Kaderstellend
☐ Controlerend
☐ Rest

Zijn in het voorstel één of meer van de volgende aspecten van toepassing?

	Ja	Nee
Zijn doelen en/of effecten beschreven	☒	☐
Financiële consequenties	☒	☐
Gevolgen voor de schuldenlast	☐	☒
Inspraakverordening van toepassing	☐	☒

Communicatieparagraaf:

Het voorstel is integraal tot stand gekomen, zowel intern als extern (Stuurgroep 3HO).
Er is een communicatieplan opgesteld. Na besluitvorming in het college, zijn de medewerkers, vrijwilligers en betrokken stakeholders als eerste geïnformeerd over het voorgenomen besluit. Aansluitend is een communicatiebericht verspreid. Stichting Podiumkunsten Bergen op Zoom en omgeving wil de gemeenteraad graag uitnodigen voor een presentatie.

Samenvatting:

Het college van burgemeester en wethouders stelt de gemeenteraad voor om Theater De Maagd per 1 januari 2023 uit de gemeentelijke organisatie te ontvlechten. Hiervoor heeft het college de Ondernemingsraad gevraagd te adviseren. Vanaf 1 januari 2023 zal het theater- en het popaanbod door stichting Podiumkunsten Bergen op Zoom en omgeving (SPBO) worden aangeboden.
Het college geeft daarmee invulling aan de opgave om € 500.000 per jaar op de podiuminfrastructuur te bezuinigen. Om deze bezuiniging te realiseren wordt u gevraagd een correctie op de dubbel geboekte overheadkosten ad € 133.000 toe te passen, eenmalig een weerstandsvermogen van € 750.000 beschikbaar te stellen en een begrotingswijziging vast te stellen.

Bijlagen: (geef aan of een bijlage is bijgevoegd of ter inzage is gelegd; benoem en nummer deze bijlagen)

Bijlage nr.	Omschrijving	Bijgevoegd/Ter inzage
01	Advies Ondernemingsraad	nagezonden
02	Beleidsregels culturele infrastructuur	Ja
03	Ondernemingsplan Stichting Podiumkunsten Bergen op Zoom e.o.	Ja
04	Begrotingswijziging	Ja

Gemeente Bergen op Zoom

RVB22-0044

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	:	15 december 2022
Nummer	:	RVB22-0044
Onderwerp	:	Ontvlechting Theater de Maagd

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. Onder voorbehoud van positief advies van de OR in te stemmen met de definitieve ontvlechting van Theater De Maagd uit de gemeentelijke organisatie per 1 januari 2023.
2. Het eenmalig ter beschikking stellen van een weerstandsvermogen aan Stichting Podiumkunsten Bergen op Zoom en omstreken van € 750.000 uit de algemene reserve.
3. De correctie op de dubbel geboekte overheadkosten ad € 133.000 toe te passen, omdat deze bezuiniging dubbel meegenomen is namelijk bij het uitgangsdocument BC Podiuminfrastructuur (programma 3) en bij bezuiniging personeel overhead (programma 1).
4. De begroting 2023 te wijzigen door het vaststellen van bijgevoegde begrotingswijziging.

Inleiding

Directe aanleiding voor dit raadsvoorstel is de uitvoering van de bezuinigingsopdracht, waarbij met RVB20-0071 werd besloten tot een financiële taakstelling op de podiuminfrastructuur van € 500.000.
Deze taakstelling maakt onderdeel uit van de totale bezuiniging van € 1.9 miljoen, welke door middel van de zogenaamde businesscases van het Cultuurbedrijf op de domeinen cultuurhistorie en museum, kunsteducatie en podiuminfrastructuur wordt uitgevoerd. Dit voorgedragen bezuinigingspakket moet leiden tot een duurzaam- en toekomstbestendige culturele infrastructuur.

Om de financiële taakstelling van € 500.000 op de podiuminfrastructuur te realiseren is met BW21-00102 een voorgenomen besluit genomen om de gemeentelijke taak als aanbieder van theateraanbod te schrappen, alsmede ernaar te streven om het theater- en het popaanbod te behouden, maar wel anders te gaan organiseren. Het beëindigen en anders organiseren van deze gemeentelijke taak betekende het opheffen van alle aan deze taak verbonden functies, onderzoek naar de consequenties die daaruit konden voortvloeien, maar ook onderzoek naar samenwerkingsmogelijkheden.

Op 15 juli 2021 is een samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen Stichting Curio Onderwijsgroep West-Brabant (Curio), Stichting Regionaal Podium voor Popcultuur Bergen op Zoom (Gebouw-T) en de gemeente Bergen op Zoom afgesloten. Daarbij werd de intentie uitgesproken om gezamenlijk toe te werken naar een 3HO organisatie (ondernemers, onderwijs en overheid) voor podiumkunsten en werd de opdracht vastgelegd om, onder regie van een kwartiermaker, tot een plan van aanpak te komen wat betreft het in stand houden van de dienstverlening, het verzorgen van het onderwijsaanbod en het onderzoeken van organisatorische en inhoudelijke samenwerking tussen Theater de Maagd en Gebouw T.

In de weg die gezamenlijk is afgelegd blijkt dat de bezuinigingsopdracht en het als gemeente stoppen als aanbieder voor het theateraanbod, ook kansen biedt. Door SPBO is aangegeven dat zij het theater- en popaanbod in de gemeente Bergen op Zoom efficiënter en effectiever met meer impact kan organiseren. Naast dat er een financiële besparing wordt gerealiseerd en een inhoudelijke verdiepingsslag is gemaakt, is er meer aansluiting bij de huidige maatschappelijke en economische uitdagingen en wordt voldaan aan de opdracht dat het theater- en popaanbod tenminste behouden blijft. Kortom, er is bekeken hoe het podiumaanbod in de gemeente efficiënter en effectiever kan worden met als doel te komen tot een toekomstbestendige podiumkunsten-organisatie.

Onder aansturing van de kwartiermaker, die door de gemeente per 1 september 2021 officieel is aangesteld, werd toegewerkt naar de samenwerking van de organisatie-identiteiten Poppodium Gebouw-T en Theater de Maagd en is steeds verder invulling gegeven aan de organisatie.

Beoogd maatschappelijk effect/doelstelling

Het voorstel past binnen de uitgangspunten van de Toekomstvisie 2035 en het bestuursakkoord 2022-2026. Het betreft de beleidsuitgangspunten zoals het realiseren van sociaal-maatschappelijke effecten, woonaantrekkelijkheid, onderwijs en economische leefbaarheid, welke passen binnen het beoogde doel van Bergen op Zoom als een verbindende, duurzame Beleefstad.

Ook sluit de nieuwe podiumkunstenorganisatie aan bij het stimuleren van campusconstructies, het stimuleren van samenwerkingen met ondernemers en onderwijs en het faciliteren van het versterken en uitbreiden van MBO+ onderwijs dat zich richt op toegepaste kennis, gekoppeld aan een 3HO organisatie, waarbij de rol van de gemeente als stimulator zakelijk en transparant is.

Uitwerking voorstel

Met inliggend voorstel wordt u gevraagd te besluiten om per 1 januari 2023 Theater de Maagd definitief te ontvlechten uit de gemeentelijke organisatie.

<u>Medewerkers</u>
Er is oog voor goed werkgeverschap op basis van het reeds vastgesteld Sociaal Plan en frictiekostenbudget. Op basis van juridisch advies door Capra Advocaten (specialist in arbeidsverhoudingen o.a. binnen de overheid) is geconcludeerd dat er geen sprake is van ‘Overgang van onderneming” en dat er sprake is van een nieuwe identiteit vanwege de wijze waarop de onderneming wordt vormgegeven.

Veel medewerkers die geheel of gedeeltelijk werkzaam waren voor Theater de Maagd, hebben geanticipeerd op de besluitvorming tot de nieuwe organisatie. Dit, al dan niet gebruik makend van het Sociaal plan (BW22-00255). Van de 17 FTE is er op dit moment nog ongeveer 0,5 FTE over ten laste van theater de Maagd.
De reductie van de formatie is opgevangen door de organisatorische samenwerking met poppodium Gebouw T, inhuur derden en inzet vanuit het onderwijs.

Ondernemingsraad
Door het college is aan de Ondernemingsraad advies gevraagd over het beëindigen van de theateractiviteiten en de daarmee samenhangende personele gevolgen.
De termijn van adviesaanvraag bedraagt 6 weken. Derhalve loopt het traject van deze adviesaanvraag parallel aan dit voorstel. Uw raad wordt geïnformeerd over de uitkomst van het advies van de Ondernemingsraad (bijlage 01). Het college zal bij een positief advies van de Ondernemingsraad en na instemming van de Raad definitief overgaan tot ontvlechting van theater de Maagd uit de gemeentelijke organisatie.

De uitwerking: de maatschappelijke en culturele effecten
Indien u besluit tot het ontvlechten van de activiteiten van Theater de Maagd uit de gemeentelijke organisatie en om als gemeente te stoppen met het uitvoeren van deze activiteiten kunnen de activiteiten wat betreft het theater- en het popaanbod vanaf 1 januari 2023 worden uitgevoerd door SPBO.

Deze stichting verzorgt de podiuminfrastructuur voor het theater- en het popaanbod, waarbij in samenwerking met ondernemers, onderwijs een hybride leeromgeving voor het onderwijs is ingericht (MBO en HBO) met een vraaggericht podiumaanbod voor een breed publiek. Er zijn diverse lokale- en landelijke ontwikkelingen waar de podiumkunstenorganisatie op aansluit met als doel een duurzame hybride podiumkunstorganisatie met (meer) impact voor de samenleving.

Met de verzelfstandiging van Theater De Maagd geeft gemeente Bergen op Zoom richting aan de volgende doelstellingen:

1. De scheiding van beleid en uitvoering
Met de ontvlechting van Theater de Maagd wordt op het gebied van theateraanbod de gewenste scheiding van beleid en uitvoering bewerkstelligd. De gemeente neemt de rol in van subsidieverstrekker en onderhoudt een zakelijke relatie met de stichting als uitvoerende maatschappelijk partner.

2. Bedrijfsmatig werken vergroot slagvaardigheid
De werk- en besluitvormingsprocessen in de gemeentelijke organisatie zijn niet ingericht voor het aanbieden van theater- en culturele programma's. Door het theater en daarmee de uitvoeringstaken te ontvlechten, kunnen processen meer bedrijfsmatig worden ingericht. Door een meer bedrijfsmatige aanpak van de werkprocessen krijgt het theater meer focus op klant en kwaliteit en de mogelijkheid het theateraanbod efficiënter en effectiever te gaan organiseren. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om samen te werken met de (onderwijs)partners en adequater in te springen op de behoefte van onze inwoners, jong en oud.

3. Bevorderen cultureel ondernemerschap
Als zelfstandige organisatie wordt het theater gestimuleerd om een zo groot mogelijk, betalend publiek te interesseren voor theater en cultuur en tegelijk te streven naar een sluitende begroting. De culturele kracht neemt toe, omdat alle focus ligt bij het primair proces van de exploitatie van het theater. De organisatie die ontvlecht is krijgt meer ruimte om samenwerkingsverbanden aan te gaan, meer mogelijkheden om culturele fondsen en sponsors aan te trekken en bovenal het werkpakket te verbreden en op deze manier de klantenkring te vergroten. Hierdoor neemt het perspectief op een positiever exploitatieresultaat toe en wordt de gewenste besparing op de exploitatie gerealiseerd.

4. Versterken cultuurnetwerk
Doordat de stichting het theateraanbod zal verzorgen, maakt een vergaande samenwerking met het onderwijs en met het bedrijfsleven mogelijk.

De nieuwe podiumkunstenorganisatie zoekt op inhoud samenwerking met andere (niet) professionele infrastructuurpartners, onderwijs en bedrijfsleven met als doel om tot een sterk cultuurnetwerk in de gemeente te komen. Ook faciliteert en ondersteunt de organisatie het cultuurveld. Daarbij worden zakelijke afspraken gemaakt. Voor verhuringen hanteert de nieuwe podiumkunstenorganisatie een maatschappelijk tarief, welke voor alle non-profitorganisaties van toepassing is.

5. Hybride leeromgeving en cultuuraanbod
Belangrijke pijlers van SPBO zijn het bieden van een hybride leeromgeving voor het beroepsonderwijs en het realiseren van podiumaanbod voor een breed publiek. Uitgangspunt daarbij is dat aanbod inspeelt op de maatschappelijke vraag.

Er is grote behoefte aan hoogwaardig opgeleide (theater)technici voor de creatieve dienstverlener van de toekomst, die moeten beschikken over het vermogen om tot creatieve en innovatieve oplossingen te komen en in multidisciplinaire teams te kunnen samenwerken. Theater de Maagd en Gebouw-T zijn aantrekkelijke leer- en werkplekken die invulling kunnen (gaan) geven aan de behoefte voor het ontwikkelen van talenten. Het 3H-hybride onderwijsconcept is samen met partners zoals Curio, Tait en Siemens ontwikkeld, waarbij wordt ingezet op het cross-sectoraal en domein overstijgend oplossen van (technische) vraagstukken op bijvoorbeeld het gebied van showdesign.

In de hybride leeromgeving worden alle facetten eigen gemaakt op het gebied van podiumkunsten, theatertechniek, marketing, horeca en hospitality. Om dit concept optimaal uit te rollen is een organisatie nodig, waarbinnen de leeromgeving voor dit concept kan gedijen.

Wat betreft het theater- en popaanbod wordt door SPBO toegewerkt naar het vinden en bieden van een laagdrempelig, inclusief en vraaggericht aanbod hetgeen niet alleen bijdraagt aan de leefbaarheid, maar ook zorgt voor indirecte werkgelegenheid. Hier liggen ook kansen voor een nieuwe, sector-overstijgende benadering in de (inter)nationale kunst- en cultuurwereld. In West-Brabant wil de culturele sector daartoe gaan samenwerken met de overheid, het onderwijs en het bedrijfsleven. Het vraaggericht werken met oog voor sociale impact en inclusiviteit kan verbinding gelegd worden met een publiek dat nu nog niet naar het theater

komt.

6. Organisatorische doorontwikkeling
De hiervoor genoemde functies, is een andere invulling dan voorheen door Theater de Maagd en Poppodium Gebouw-T werd verzorgd en vergt ook een nieuwe rol waarin de nieuwe podiumkunstenorganisatie zich gaat ontwikkelen. Deze ontwikkeling vergt tijd. Het ondernemersplan is de basis voor de nieuwe podiumkunstenorganisatie en beschrijft de huidige fase. Dit betreft het verkennen van de kaders (het canvas) met de uitgangspunten voor de nieuwe organisatie op basis van trends, ontwikkelingen en de opgaven die aan de 3HO organisatie (onderwijs, bedrijfsleven en overheid) voorliggen. Het profiel, de positionering en de organisatiestructuur zijn ook in het plan opgenomen. Op basis daarvan wordt de organisatie verder ingericht en geoperationaliseerd. In het ondernemersplan beschrijft de organisatie het streven om toe te werken naar een organisatie die naast onderwijs, bedrijfsleven en overheid (triple-helix) zich ook gericht op bewoners (MHO multi-helix organisatie), met daarbij de rol die bij een dergelijke organisatie past. Een flexibele organisatie die in verbinding is en werkt vanuit de vraag vanuit de samenleving.

Uitwerking Juridische aspecten
Theater de Maagd gaat na besluitvorming juridisch onderdeel uitmaken van één organisatie samen met Poppodium Gebouw T. Dit vergt een statuten- en naamswijziging van de huidige stichting.

Bij de ontvlechting van theater de Maagd zijn aanbestedingsaspecten aan de orde. De gemeente dient transparant te opereren en zich te houden aan aanbestedingsregels en de wet Markt en Overheid. Bij de samenvoeging tot één stichting is sprake van quasi-inbesteding. Door de theater- en poppodium aan te merken als algemeen publiek belang en het bestuurlijk en financieel belang te borgen, voldoet de gemeente aan de regels. De verhuur van het gebouw en de overdracht van de exploitatie hoeft dan ook niet te worden gepubliceerd.

Het bestuurlijk- en financieel belang is afgehecht in de statuten van de stichting en in de subsidie- en prestatieafspraken. Zo is bij (her)benoeming van de leden van de Raad van Toezicht, bij een statutenwijziging en bij ontbinding van de stichting, instemming van het college vereist. Het gemeentebestuur kan geen deel uitmaken van de Raad van Toezicht aangezien de Raad van Toezicht zodanig wordt samengesteld dat de leden van de Raad van Toezicht onafhankelijk en zonder belang kunnen opereren.
Bij ontbinding vloeit een eventuele batig saldo terug naar de gemeente die het dan moet aanwenden binnen de maatschappelijke en culturele doelstellingen van de stichting.

In de beleidsregels die van toepassing worden op de podiumkunstorganisatie zijn de doelstellingen verwoord en welke prestaties voor de subsidies moeten worden geleverd. De beleidsregels zijn als bijlage opgenomen (bijlage 02).

<u>Subsidierelatie</u>
Voor uitvoering van haar activiteiten met betrekking tot het theater- en popaanbod heeft SPBO een subsidie van € 1.973.600 voor het jaar 2023 aangevraagd. Deze aanvraag is onderbouwd met het ondernemersplan en een sluitende begroting 2023. Het ondernemingsplan van de stichting is als bijlage 03 opgenomen.

De nieuwe podiumkunstenorganisatie is als volgt geformaliseerd:
- Theater de Maagd en Gebouw-T en behouden elk hun eigen functies, namelijk het aanbieden van het theater- en popaanbod en de eigen naam, maar zijn geen verschillende rechtspersonen en behoren tot dezelfde SPBO.
- De naam en de statuten van de huidige stichting waaronder de activiteiten van Gebouw-T worden uitgevoerd wordt gewijzigd. De inschrijving bij de Kamer van Koophandel wordt behouden.

Het college heeft onder voorbehoud van definitieve ontvlechting besloten om met SPBO een subsidierelatie aan te gaan en hiervoor een bedrag van € 1.973.600 te bestemmen in de gemeentebegroting. Het aangaan van een subsidierelatie met de nieuwe organisatie is gebaseerd op de Algemene Subsidie Verordening en voornoemde beleidsuitgangspunten en op de financiële uitgangspunten van de businesscase podiuminfrastructuur en de gemeentebegroting. Het college heeft, onder voorbehoud, bijgaande beleidsregels met daarin prestatieafspraken vastgesteld welke van toepassing worden voor de nieuwe podiumkunstenorganisatie SPBO. De beleidsregels en de prestatieafspraken zijn gebaseerd op de in dit voorstel opgenomen beleids- en financiële uitgangspunten. Door het vaststellen van de beleidsregels en de prestatieafspraken wordt gestuurd op de inhoud, waarbij bijsturing van ambities mogelijk is.
Uw raad kan het beleid waar de beleidsregels op zijn gebaseerd bijstellen via het beleidskader en de programmabegroting. Het betreft dan wijzigingen in het beleid over wat u wil subsidiëren en waarom.

Met de subsidieverstrekking komt de jaarlijkse subsidie die wordt verstrekt aan Stichting Regionaal podium voor popcultuur en de jaarlijkse huurcompensatie met ingang van 1 januari 2023 te vervallen.

<u>Evaluatie en beleidsmatige- dan wel financiële bijsturing</u>
Zoals eerder omschreven is de nieuwe podiumkunstenorganisatie in ontwikkeling. Via de aan de subsidierelatie verbonden voorwaarden, zoals het aanleveren van een jaarplan en inhoudelijke en financiële verantwoording, heeft de gemeente zicht of de organisatie zich (blijft) ontwikkelen tot het beoogde doel.

Naast bovengenoemde ontwikkeling weten we niet hoe Corona zich ontwikkelt en wat de lange termijneffecten daarvan zijn. Wel is bekend dat bezoekersaantallen achterblijven. Landelijk ligt dit percentage op 30%, voor de podiumkunsten in Bergen op Zoom lijkt dit percentage op dit moment mee te vallen en ligt het percentage op 5%. Wel is er, vanwege tekorten aan personeel een forse stijging van de salarissen waar te nemen en stijgen de kosten voor de flexibele schil. Daarnaast zijn er de zeer sterk stijgende kosten voor energie. Met name voor de locatie Theater de Maagd heeft dit impact in verband met de monumentale status en de beperkte isolatie en verduurzamingsmaatregelen.
Naast deze onzekere factoren wil de gemeente toezien op de gemaakte afspraken wat betreft demarcatie en meerjarenonderhoudsplan in het algemeen en in het bijzonder wat betreft de trekkenwand.

Daarom wordt de relatie extra gemonitord en wordt voor de komende drie jaar in de maanden maart en augustus halfjaarlijks een evaluatie ingepland. Financiële- dan wel beleidsmatige afwijkingen kunnen dan tijdig, in de concernberichten worden opgenomen.

<u>Huurrelatie: de huurovereenkomst en onderhoud</u>

Gemeente Bergen op Zoom blijft eigenaar van het gebouw. Omwille van de verhuur van het gebouw De Maagd, zal er tussen SPBO en de gemeente Bergen op Zoom een huurovereenkomst gesloten worden. De huurovereenkomst gaat in op 1 januari 2023 en is aangegaan voor een periode van vijf jaar en loopt tot en met 31 december 2027. Vervolgens kan de huur telkens met een periode van 5 jaar worden verlengd.
Na de ondertekening van de huurovereenkomst door beide partijen, is SPBO gerechtigd om Theater De Maagd en de bijbehorende buitenterreinen uitsluitend te gebruiken voor theater- en muziekaanbod voor een breed publiek én als leeromgeving voor het MBO en HBO in de samenwerking met Curio.

De gemeente Bergen op Zoom streeft conform het gemeentelijk Vastgoedbeleid naar eenduidigheid en transparantie bij het vaststellen van een reële vergoeding voor de verhuur van Theater De Maagd. Aangezien Theater De Maagd een Rijksmonument betreft met onevenredig hoge exploitatiekosten, wordt in lijn met gemeentelijke beleid een marktconforme huur gerekend in plaats van een kostprijsdekkende huur. De reden om bij monumenten daarvan af te wijken is dat het niet redelijk wordt geacht de instandhoudingskosten van een (Rijks)monument door te belasten aan een huurder. Dit heeft namelijk weinig gebruikswaarde voor de huurder. Om tot een transparante en marktconforme huurprijs te komen, is er vanuit gemeentewege een externe taxateur aangesteld. In september 2022 is het taxatierapport aangeleverd, waaruit naar voren kwam dat de marktconforme huur op € 190.320 is bepaald.

Onderdeel van de huurovereenkomst is de demarcatielijst. In deze demarcatielijst is specifiek per onderdeel van het theater en de buitenterreinen aangegeven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van het onderhoud en de kosten daarvan. In samenspraak met beide partijen is de uiteindelijke demarcatielijst opgesteld en overeengekomen. Aangezien het gehuurde een theater betreft met specifieke onderdelen ten behoeve van een theater, zoals de trekkenwand en de licht- en geluidinstallaties, is er de hulp ingeroepen van experts uit de theatermarkt. Met de demarcatielijst hebben huurder en verhuurder overzichtelijk in beeld waar zij verantwoordelijk voor zijn en kan men financiële middelen alvast reserveren.

De kosten die voortvloeien uit de demarcatie zijn opgenomen in de bijgevoegde begrotingswijziging. De eigenaarslasten blijven daarbij bij de gemeente en de lasten die behoren bij het gebruikersdeel zijn opgenomen in de begroting van de stichting.

Consequenties van het voorstel

Theater de Maagd wordt ontvlochten van de gemeentelijke organisatie. Er wordt een subsidierelatie met SPBO aangegaan.

Financiën

In 2020 is er een takendiscussie opgestart en op basis van de cijfers van de Begroting 2020 is er een taakstelling op cultuur bepaald van € 1.900.000. Later is deze taakstelling verder uitgewerkt en heeft dit geresulteerd in een taakstelling van € 500.000 voor Podiuminfrastructuur en € 900.000 voor het Markiezenhof en € 500.000 voor het CKB.

Op basis van de Begroting 2023 is in beeld gebracht wat de kosten zijn in de huidige situatie:

- Kolom Begroting 2023 huidige situatie (ist-positie): de gemeente blijft de exploitatie van de Maagd in eigen beheer doen en Gebouw T wordt door een stichting geëxploiteerd.
- Kolom Begroting 2023 nieuwe situatie (soll-positie): hierbij is in beeld gebracht wat de kosten zullen zijn als de exploitatie van De Maagd en Gebouw T bij de Stichting Podiumkunsten Bergen op Zoom worden ondergebracht en de gemeente alleen eigenaar blijft van de panden:

	Begroting 2023 huidige situatie	Begroting 2023 nieuwe situatie	Verschil
Budgetten Begroting 2023 (prog 6 cultuur)	€ 2.362.700		
Budgetten Begroting 2023 (prog 1 overhead)*	€ 133.000		
Hogere kapitaallasten o.b.v. demarcatielijst **	€ 134.700		
exploitatiesubsidie Gebouw T***	€ 150.000		
Totaal budgetten Begroting 2023	€ 2.780.400	€ 413.500	
Huurontvangsten voor pand De Maagd (inkomst)		€ - 190.300	
Exploitatiesubsidie Stichting Podiumkunsten BoZ		€ 1.854.000	
Huursubsidie Stichting Podiumkunsten BoZ (Gebouw T)		€ 119.600	
Totaal	€ 2.780.400	€ 2.196.800	€ 583.600
Taakstelling BC Podiuminfrastructuur			€ 500.000

*) Er wordt een bezuiniging op het management gerealiseerd en deze kosten zijn verantwoord op programma 1 Bestuur en ondersteuning.

**) Op basis van de nieuw vastgestelde demarcatielijst is het gemiddelde investeringsvolume bepaald. De kapitaallasten die hieruit voortkomen zijn € 147.400 hoger dan het bedrag dat nu in de begroting is opgenomen.
De demarcatielijst is op basis van een actueel meerjarenonderhoudsplan tot stand gekomen.

***) Gebouw T heeft aangegeven dat de exploitatiesubsidie die zij in 2022 ontvangt € 150.000 te laag is. De gemeente is hiermee akkoord en de bijstelling is in het 2e Concernbericht 2022 verwerkt. Dit is een structurele mutatie die niet meer in de Begroting 2023 is verwerkt.

Taakstelling personeelskosten overhead

De managementfuncties van het cultuurbedrijf dienen o.b.v. het BBV verantwoord te worden op het taakveld overhead (programma 1 in de Begroting 2023). Bij het opstellen van de BC podiuminfrastructuur is als onderdeel van de bezuiniging de bezuiniging op het management meegenomen (€ 133.000).
Bij de uitwerking van de taakstelling op personeelskosten overhead (afbouw overhead) van ruim € 1,5 miljoen is meegenomen dat overheadfuncties kunnen vervallen als de businesscases cultuur en sport geheel worden ingevuld. Hierbij werd gedacht aan managementfuncties en functies van ondersteunende afdelingen zoals P&O en financiën.

De bezuiniging op het management van het cultuurbedrijf (€ 133.000) is dus dubbel meegenomen. Voorgesteld wordt om de bezuiniging van € 133.000 nu af te boeken bij personeelskosten overhead. De hogere realisatie van de BC Podiuminfrastructuur (€ 83.600) kan als gedeeltelijke dekking hiervoor worden ingezet.
Na deze afboeking dient nog € 327.000 gerealiseerd te worden van de taakstelling afbouw overhead.

Algemeen
Doordat niet alle posten voor het juiste bedrag in de Begroting 2023-2026 zijn opgenomen (kapitaallasten en subsidie Gebouw T: € 284.700) en het afboeken van de taakstelling afbouw overhead (€ 133.000 -/- € 83.600 = € 49.400) komt er € 334.100 t.l.v. het begrotingsresultaat. Na verwerking van de septembercirculaire blijft het begrotingssaldi in alle vier de jaren meer dan € 3 miljoen.

Weerstandsvermogen
In ogenschouw wordt genomen dat de organisatie de eerste 5 jaar financieel nog niet voldoende weerbaar is om tegenvallers op te vangen.
Het weerbaar maken van de stichting brengt frictiekosten en financiële risico's in het overgangsjaar en de daaropvolgende jaren met zich mee.
Met de nasleep van de coronalockdown is het bezoek aan theaters en poppodia weliswaar stijgend maar heeft nog niet niveau bereikt van voor de coronaperiode. Daar is het ondernemingsplan qua bezoekersaantallen wel op gebaseerd. Er zullen met name in 2023 eenmalige uitgaven zijn om de nieuwe stichting definitief vorm te geven.

Eveneens brengt de huidige inflatie en met name de enorme prijsstijgingen voor energiekosten, cao-lonen en inhuurkosten derden, financiële onzekerheden met zich mee. De risico-inschatting aan prijsstijgingen leidt nu al tot een mogelijk tekort in 2023 van € 237.000,- en circa € 90.000,- in de daaropvolgende jaren.

De stichting heeft op dit moment geen eigen vermogen om deze risico's op te vangen. Om voor de komende jaren een solide financiële basis te hebben is een risicoreserve nodig van € 750.000,-. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Meerjarige risico's bezoekersaantallen, verhuringen en frictiekosten:	€ 500.000,-
Meerjarige risico's prijsstijgingen energie, cao-personeel, inhuur personeel:	€ 250.000,-
Totaal risicoreserve	€ 750.000,-

Met de risicoreserve is de organisatie in staat de tegenvallers op te vangen én haar bedrijfsvoering verder aan te passen. De relatie wordt de eerste jaren 2 keer per jaar gemonitord waardoor we vinger aan de pols houden en tijdig kunnen bijsturen. Als na 5 jaar blijkt dat deze risicoreserve niet volledig benodigd is geweest, dient het resterende bedrag teruggestort te worden. Jaarlijks dient over deze risicoreserve gerapporteerd te worden.
Het voorstel is om deze risicoreserve voor de Stichting Podiumkunsten te onttrekken uit de algemene reserve.

Het niet geblokkeerde gedeelte in de algemene reserve is het weerstandsvermogen van de gemeente. Het exploitatierisico van theater de Maagd gaat nu van de gemeente over naar de Stichting Podiumkunsten. Om

met name de aanlooprisico's van de stichting af te dekken stellen we voor om de risicoreserve voor de Stichting Podiumkunsten rechtstreeks uit de algemene reserve te dekken (en daarmee de risicoreserve van de gemeente te verlagen) en niet t.l.v. het exploitatieresultaat 2023 te brengen.

Duurzaamheid

Deze ontwikkeling leidt tot een duurzaam- en toekomstbestendige culturele infrastructuur.

Risico paragraaf

Geïdentificeerde risico's

Risico-onderdelen	NvT	Laag	Neutraal	Hoog
1. Realiseren maatschappelijke effecten		X		
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak		X		
3. Imago gemeente		X		
4. Algemene en externe omgeving		X		
5. Veiligheid	X			
6. Financiën				X
7. Juridisch		X		
8. Planning				X
9. Kwaliteit uitvoering		X		
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners		X		

Beheersmaatregelen risico's hoog

	Risico	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
6.	Financiën:	De ontvlechting van Theater de Maagd brengt ook het risico met zich mee dat de nieuwe organisatie het financieel niet redt. Er zijn diverse financiële onzekerheden. Zo zijn op dit moment de lange termijneffecten van Corona niet in beeld en stijgen de kosten van energie explosief. Indien de organisatie in financiële problemen komt, ontstaat het risico dat het aanbod verschraalt en dat de gemeente alsnog opdraait voor het tekort.	1. Meegeven van weerstandsvermogen. 2. financiële situatie monitoren	College

		Door het instellen van het weerstandsvermogen wordt het risico verkleint.		
8.	Planning:	Indien besluitvorming dit jaar niet plaats kan vinden, dan worden stappen die reeds zijn gezet mogelijk (deels) teniet gedaan (zie ook alternatieven)	Goede communicatie/informatie	College

Alternatieven

Alternatief is om Theater de Maagd per 1 januari 2023 niet te ontvlechten of besluitvorming uit te stellen. Echter er wordt al sinds 2020 toegewerkt om het beheer en de exploitatie van Theater de Maagd door de gemeente te beëindigen en het aanbod te laten verzorgen door de nieuw in te richten 3HO organisatie.
Medewerkers van de Maagd hebben voor het merendeel een andere functie binnen de gemeente gekregen, of zijn vertrokken. Daarnaast is getracht om wat betreft het vastleggen van afspraken als gemeente wendbaar te zijn, waarbij bijsturing op ambities mogelijk is.

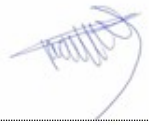
Indien niet tot ontvlechting wordt overgegaan, worden onderstaande stappen (deels) te niet gedaan:
- Gebouw-T heeft, op basis van een samenwerkingsovereenkomst, sinds september 2021 opgetreden als tijdelijke projectorganisatie en heeft de organisaties van Theater De Maagd en Gebouw-T tot een team gevormd op het gebied van proces, techniek, management en marketing en communicatie.
- Er is in het jaar 2020 een investering gedaan in de technische installatie (trekkenwand) van Theater de Maagd met het oog op de 3HO samenwerking en de inrichting van een hybride leeromgeving.
- Samenwerkingspartners en kostendragers zoals Curio, Tait en ambassadeurs zoals Siemens zijn aangetrokken.
- Op basis van de MHO (multi-helix organisatie) zijn subsidieaanvragen gehonoreerd van RIF/Smart technology en RWB (168k) en worden landelijke en provinciale subsidieaanvragen ingediend, bij het Fonds Podiumkunsten, Fonds Cultuurparticipatie, Brabant C (270k)
- Er zijn samenwerkingen aangegaan met onder andere het Zeeland Nazomer Festival, het Conservatorium van A'dam en lokaal met RSG 't Rijks en amateurkunstverenigingen.

Risico's indien het inrichten van de 3HO organisatie niet voor 1 januari 2023 geformaliseerd is, zijn:
- Het veroorzaakt imagoschade en schaadt het vertrouwen in de gemeente als partner, waardoor samenwerkingspartners mogelijk afhaken.
- Heeft impact op de werknemers die al jaren in onzekerheid zijn.
- Lopende subsidieaanvragen, dan wel subsidietoekenningen lopen gevaar om niet toegekend, dan wel terugbetaald te moeten.

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

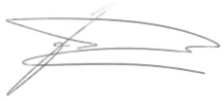
Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

De loco-secretaris,

Dhr. J. Perfors

De burgemeester,

Dhr. dr. F.A. Petter

Gemeente Bergen op Zoom

RVB22-0044

Raadsvoorstel

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

gezien het voorstel van het college van 1 november 2022, nr. RVB22-0044;

BESLUIT:

1. Onder voorbehoud van positief advies van de OR in te stemmen met de definitieve ontvlechting van Theater De Maagd uit de gemeentelijke organisatie per 1 januari 2023.
2. Het eenmalig ter beschikking stellen van een weerstandsvermogen aan Stichting Podiumkunsten Bergen op Zoom en omstreken van € 750.000 uit de algemene reserve.
3. De correctie op de dubbel geboekte overheadkosten ad € 133.000 toe te passen, omdat deze bezuiniging dubbel meegenomen is namelijk bij het uitgangsdocument BC Podiuminfrastructuur (programma 3) en bij bezuiniging personeel overhead (programma 1).
4. De begroting 2023 te wijzigen door het vaststellen van bijgevoegde begrotingswijziging.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 15 december 2022.

De griffier,	De voorzitter,
Mevr. drs. E.P.M. van der Meer	Dhr. dr. F.A. Petter